

Abstrakt

Nádory jsou tvořené vedle vlastních nádorových buněk také mnoha maligně netransformovanými buněčnými elementy a mimobuněčnou složkou. Toto tzv. nádorové mikroprostředí neboli stroma významně ovlivňuje biologické vlastnosti nádoru prostřednictvím mezibuněčných interakcí. V předkládané disertační práci jsem se soustředila zejména na studium nádorově asociovaných fibroblastů u dlaždicových karcinomů hlavy a krku, maligního melanomu a glioblastomu.

Prezentovaná data ukazují přítomnost buněk s mezenchymálními charakteristikami i ve stromatu glioblastomu, které by mohly mít potenciálně pozitivní vliv na proliferaci a invazivitu glioblastomových buněk.

U maligního melanomu je třeba zohlednit i keratinocyty jakožto hlavní buňku epidermis podílející se na řízení nádorových melanocytů. Kondiciované médium z kokultury UVB ozářených keratinocytů a neozářených fibroblastů stimuluje invazivitu buněk maligního melanomu.

Cílené ovlivnění nádorového stromatu by mohlo znamenat nový směr v onkologické terapii, proto jsme se v další práci zaměřili na vliv syntetického polyaminu na tvorbu myofibroblastů, které jsou aktivní součástí populace nádorově asociovaných fibroblastů. Testovaný polyamin zabraňuje jejich vzniku, ale postrádá efekt na již vytvořené myofibroblasty nebo hladké svalové buňky.

Dále jsme se snažili blíže charakterizovat dlaždicové karcinomy hlavy a krku. U vzorků tumoru, okolní tkáně a kontralaterální zdravé sliznice byl zhotoven genový expresní profil a provedeno imunohistochemické vyšetření s důrazem zejména na galektiny, keratiny, fibronektin a tenascin-C. Zkoumaný možný vztah výskytu galektinu-1, fibronektinu a tenascin-C v extracelulární matrix k prognóze nebyl v našem souboru pacientů podpořen statisticky významnými výsledky.

Klíčová slova: nádorové stroma, mezibuněčné interakce, nádorově asociované fibroblasty, extracelulární matrix, polyaminy, dlaždicové karcinomy hlavy a krku, maligní melanom, glioblastom